

กระทู้ถามที่ ๖๓๔ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

เรื่อง การแก้ปัญหาหนี้สินครู

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายจริงจังที่จะปฏิรูปการศึกษาของชาติ และกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน แต่ปรากฏว่าปัญหาหนี้สินครู ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่มากปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อระบบการศึกษา กลับถูกมองข้ามไปในนโยบายปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากครูทั่วประเทศมีภาระหนี้สินมากมาย ทำให้ต้องประกอบอาชีพเสริม ประกอบกับมีความเครียดจากภาระดังกล่าว จึงส่งผลโดยตรงต่อการสอนหนังสืออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น หากรัฐบาลปฏิรูปการศึกษาโดยไม่แก้ปัญหานี้สินครูเพื่อให้อภาระของครูทั่วประเทศทุเลาเบาบางลงแล้ว การปฏิรูปการศึกษาก็คงจะไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลเคยมีการสำรวจหรือรวบรวมข้อมูลว่าครูทั่วประเทศมีภาระหนี้สินมากน้อยเพียงใด และเกิดจากสาเหตุใดหรือไม่ หากมี ขอทราบรายละเอียด หากไม่มีหรือมีข้อมูลที่เก่าเกินไป รัฐบาลจะมีนโยบายที่จะหาข้อมูลภาระหนี้สินของครูทั่วประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

๒. รัฐบาลมีแนวทางหรือมาตรการที่จะช่วยบรรเทาภาระหนี้สินของครูทั้งในระยะสั้นและระยะยาวหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้อตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อำนาจ คลังผา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดลพบุรี

คำตอบกระทู้ถามที่ ๖๓๔ ร.

ของ นายอำนาจ คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี
เรื่อง การแก้ปัญหาหนี้สินครู

ข้าพเจ้า นายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขอตอบกระทู้ถามของท่าน สมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำถามข้อ ๑ รัฐบาลเคยมีการสำรวจหรือรวบรวมข้อมูลว่าครูทั่วประเทศมีภาระหนี้สินมากน้อยเพียงใด และเกิดจากสาเหตุใดหรือไม่ หากมี ขอทราบรายละเอียด หากไม่มีหรือมีข้อมูลที่เก่าเกินไป รัฐบาลจะมีนโยบายที่จะหาข้อมูลภาระหนี้สินของครูทั่วประเทศที่เป็นอยู่ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

คำตอบข้อ ๑ รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู สํารวจภาระหนี้สินของข้าราชการครู ทุกกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๕ พบว่ามีข้าราชการครูเป็นหนี้ จำนวน ๕๐๗,๖๐๗ ราย จากแหล่งเงินกู้ต่างๆ ได้แก่ สหกรณ์ ออมทรัพย์ครู ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน และสวัสดิการของหน่วยงานต่างๆ มีมูลค่าหนี้รวมประมาณ ๘๑,๑๖๒ ล้านบาท

และจากการสำรวจข้อมูลหนี้สินเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ พบว่ามีข้าราชการครูเป็นหนี้ จำนวน ๓๗๘,๐๕๘ คน ซึ่งมีมูลค่าหนี้รวม ๑๓๘,๖๑๗.๕ ล้านบาท แยกเป็นหนี้ในระบบ เป็นเงิน ๑๓๒,๐๒๐.๓๕ ล้านบาท หนี้นอกระบบเป็นเงิน ๖,๕๙๗.๑๕ ล้านบาท และมีข้าราชการครูเป็นหนี้ วิกฤติที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน จำนวน ๔๘,๔๖๘ คน เป็นเงิน ๑๓,๐๐๖.๗๓ ล้านบาท

โดยมีสาเหตุของการเป็นหนี้ของข้าราชการครู จากข้อมูลการสำรวจทั้งสองครั้งเรียงตามลำดับได้ ดังนี้

๑. ซื้อหรือผ่อนรถและเครื่องใช้ไฟฟ้า
๒. การนำไปใช้เพื่อดำรงชีวิตประจำวัน
๓. การซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัย
๔. เพื่อการศึกษาของบุตร
๕. ใช้นี้บุคคลทั่วไป
๖. ลงทุนทำอาชีพเสริม
๗. เพื่อการศึกษาพัฒนาตนเอง

ปัจจุบัน ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ได้ดำเนินการสำรวจภาระหนี้สินของข้าราชการครูทั่วประเทศอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งยังอยู่ในระหว่างการประมวลผล ข้อมูล เพื่อสรุปผลภาพรวมอยู่

คำถามข้อ ๒ รัฐบาลมีแนวทาง หรือมาตรการที่จะช่วยบรรเทาภาระหนี้สินของครูทั้งในระยะสั้น และระยะยาวหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อ ๒ รัฐบาลมีนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการ แก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู โดยการดูแลของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ซึ่งเป็นองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลดำเนินการ ตามโครงการดังกล่าว ดังนี้

๑. โครงการหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู

รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อให้ข้าราชการครู ได้กู้ยืมเพื่อนำไปใช้ในการ ชำระหนี้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยได้จัดสรรงบประมาณให้เป็นเงิน ดังนี้

ปีงบประมาณ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
๒๕๔๐	๕๐๐
๒๕๔๑	๑๐๐
๒๕๔๔	๒๐๐
๒๕๔๕	๒๐๐
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ ล้านบาท	

ซึ่งการดำเนินงานได้จัดทำเป็น ๒ ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ เป็นการให้กู้ยืมเพื่อผ่อนชำระหนี้ฉุกเฉิน ให้ที่ครูเป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์กำหนดให้ กู้ยืมรายละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ยร้อยละ ๑ ชำระคืนภายใน ๕ ปี ๖๐ งวด มีผู้กู้ทั้งสิ้น ๑๐,๖๗๔ ราย รวมเป็นเงินกู้ทั้งสิ้น ๕๕.๕๕ ล้านบาท

ระยะที่ ๒ เป็นการให้กู้ยืมเพื่อไปชำระหนี้ตามความจำเป็นเร่งด่วนหนี้ตามคำพิพากษาหรือ คำสั่งศาล (ต้องไม่เป็นบุคคลที่ถูกศาลมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์หรือเป็นบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาให้เป็น บุคคลล้มละลาย หรือผู้ที่มีเงินเดือนติดลบหรือผู้ที่ได้รับเงินน้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน กำหนดให้ กู้ได้ไม่เกินรายละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ยร้อยละ ๖ ชำระคืนภายใน ๘ ปี ๙๖ งวด มีผู้กู้ไปแล้วทั้งสิ้น ๖,๑๕๓ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๕๘๐.๓๗ ล้านบาท และขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการให้ข้าราชการครู ได้กู้ยืมเงินอีก ๓๘๐ ล้านบาท

๒. โครงการพัฒนาชีวิตครู

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ได้หาแนวทางให้ความช่วยเหลือสนับสนุนจากธนาคารในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง การดำเนินงานดังกล่าวปรากฏว่า ธนาคารออมสิน มีความพร้อมและเต็มใจ ที่จะเข้าร่วมการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกัน เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นโครงการที่จะแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูอย่างเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ โดยมีหลักการในการดำเนินงานลักษณะไตรภาคี คือ

๑. กลุ่มเครือข่ายผู้แทนข้าราชการครูที่เดือดร้อนในภาคต่างๆ ๕ ภาค
๒. กระทรวงศึกษาธิการ
๓. ธนาคารออมสิน

โดยใช้กระบวนการฟื้นฟูทางจิตใจ ทางสังคม การจัดการและการเงิน และปัจจุบันได้ขยายการช่วยเหลือไปถึงบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

โครงการนี้ใช้กระบวนการฟื้นฟูทางจิตใจและกระบวนการทางสังคม ฉะนั้นเงื่อนไขที่สำคัญในการเริ่มต้น คือ ครูจะต้องมีมาตรการที่จะพึ่งพาตนเอง ใช้วิธีการประหยัดคอดออม หารายได้เสริมตามวิธีการที่สอดคล้องกับอาชีพครู จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง

วิธีการดำเนินงาน เริ่มแรกครูจะต้องรวมกลุ่มกัน กลุ่มละไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๑๐ คน และแต่ละกลุ่มจะเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกัน รวมเครือข่ายละ ๕๐ คน ใช้กระบวนการกลุ่มในการกำกับดูแลซึ่งกันและกัน มีระเบียบ แนวทางปฏิบัติร่วมกันของกลุ่ม มีกิจกรรมหารายได้เสริมตลอดจนมีการตั้งกองทุนสำรองของกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาฉุกเฉินของสมาชิก โดยการฝากเงินออมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

จำนวนเงินทุนที่จะมารองรับโครงการไม่จำกัดจำนวน แต่การให้ความช่วยเหลือมีจำกัดตามคุณลักษณะการค้ำประกัน หากใช้บุคคลค้ำประกัน วงเงินกู้ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อราย หรือไม่เกิน ๓๐ เท่าของเงินเดือน ผ่อนชำระ ๑๐ ปี หากมีหลักทรัพย์ค้ำประกันจะให้กู้ไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท และรวมค้ำประกันบุคคลและใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันก็ได้ไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผ่อนชำระ ๓๐ ปี แต่อายุไม่เกิน ๖๕ ปี ดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ต่อปี และกรณีผู้กู้ในกลุ่มทุกคนชำระหนี้ครบถ้วน ไม่มีผู้ใดมีหนี้ค้างชำระธนาคารจะจ่ายเงินให้กลุ่มมูลค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑ ของเงินต้นค้างชำระทุกปี

ข้อกำหนดมาตรการทางการเงิน ธนาคารออมสินจะเป็นผู้ให้กู้ยืม เพื่อไปชำระหนี้เดิมจากสหกรณ์ออมทรัพย์และจากธนาคารอื่นๆ เพื่อครูจะได้ลดภาระดอกเบี้ยมีเงินเหลือจ่ายพอจะฟื้นฟูสภาพของตนเอง

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และต้นสังกัดตลอดจนสถานศึกษาจะร่วมกันหา
มาตรการทางการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ครูเหล่านั้น สามารถพัฒนาตนเองทางวิชาการ เพื่อจุดประสงค์
ในการที่จะนำศักยภาพใหม่ๆ ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนอันจะนำไปสู่การยกสถานภาพ
ทางวิชาชีพ และสถานภาพทางเศรษฐกิจของตนเอง

การดำเนินงาน

- ได้เริ่มดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๓ (วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒
รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ ๑ ปี ๑๑ เดือน) โดยนำร่องใน ๔ จังหวัด ๔ ภูมิภาค คือ จังหวัดแพร่
ร้อยเอ็ด ยะลา และจังหวัดกาญจนบุรี

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ขยายผลไปอีก ๑๐ จังหวัด คือ จังหวัดพะเยา กาฬสินธุ์
สุโขทัย เชียงใหม่ อุดรดิตต์ เชียงราย ชัยภูมิ บุรีรัมย์ พิษณุโลก และจังหวัดน่าน

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ ได้ขยายผลเพิ่มเติมอีก ๔๐ จังหวัด คือ จังหวัดยโสธร
มหาสารคาม อุบลราชธานี ลำพูน ตาก ศรีสะเกษ ลำปาง นครราชสีมา เลย หนองคาย หนอง
มุกดาหาร นครพนม สุรินทร์ สกลนคร หนองบัวลำภู อุดรธานี เพชรบูรณ์ แม่ฮ่องสอน อำนาจเจริญ
นครปฐม สระบุรี ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช ขอนแก่น สระแก้ว สุราษฎร์ธานี ปัตตานี นครนายก
ชุมพร ราชบุรี กำแพงเพชร อุทัยธานี เพชรบุรี ลพบุรี จันทบุรี สมุทรสงคราม ระยอง ปราจีนบุรี และ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจุบันได้ขยายโครงการไปแล้วรวม ๕๔ จังหวัด มีสมาชิกรวม ๔๗,๓๗๘ คน มีเงิน
ออมทรัพย์รวมทั้งสิ้น ๕๑.๔๕ ล้านบาท สมาชิกได้รับความช่วยเหลือไปแล้วรวม ๑๗,๕๖๖ คน
เป็นเงินจำนวน ๕,๒๔๕.๓๒ ล้านบาท (ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๕)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู จะได้ดำเนินการช่วยเหลือข้าราชการครู
อย่างต่อเนื่องในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. การพัฒนาวิชาชีพครู โดยจะดำเนินการจัดวิทยากรอบรมให้ความรู้ในการพัฒนางานสอน/
งานในหน้าที่ และการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อยกวิทยฐานะ ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ให้ข้าราชการครู
อีกทางหนึ่ง

๒. การรณรงค์ให้ครูมีวินัยทางการเงิน และดำรงตนอย่างพอเพียง โดยการประชาสัมพันธ์ทางสื่อ
และกิจกรรม เพื่อสร้างทัศนคติ ค่านิยม

๓. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจ โดยการให้รางวัล ยกย่องเชิดชูเกียรติแก่
กลุ่มข้าราชการครูอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๔. ขยายการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทั่วประเทศ
อย่างสร้างสรรค์อย่างบูรณาการและเบ็ดเสร็จ
๕. จัดสวัสดิการ ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลที่ควรได้รับให้แก่ข้าราชการครู
เพื่อลดค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ และเป็นการเพิ่มรายได้
๖. ส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีอาชีพเสริมนอกเวลาราชการ โดยไม่ส่งผลกระทบต่องานในหน้าที่